

2
ถ้อยคำที่ใช้เป็นส่วนหนึ่งในการอ่านแก่น

นางสาว ประพิ พลีศรีรัชวัฒน์

วิชาเด่นนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรค่าลัตธรรมหาปัณฑิต

ศูนย์วิทยาศาสตร์ฯ

ภาควิชาภาษาไทย

บัณฑิตวิทยาลัย รุพีมงคลธรรมมหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-576-668-2

สิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย รุพีมงคลธรรมมหาวิทยาลัย

015297

141 ๑๙ ๑๗ ๔๕

Idiomatic Expressions in the Khon Kaen Dialect

Miss Prapai Lersteeravivat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the degree of Master of Arts

Department of Thai

Graduate School

Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-576-668-2

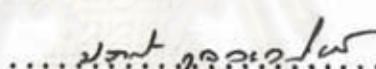
หัวขอวิทยาลัยพนธ์	ถ้อยคำที่ใช้เป็นส่วนวนในภาษาของกัน
โคลบ	นางสาว ประไพ เศรีรัชวิชญ์
ภาควิชา	ภาษาไทย
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองค่าล่อมหาวิทยาลัยฯ ดร. นวารธรรม พัฒนาเมธ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยค่าล่อมหาวิทยาลัยฯ อุษณีพร ยิ่งโนโครคานต์

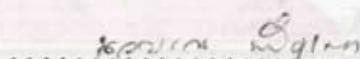

ปั้นพิพิธวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุญาตให้นักวิทยาลัยพนธ์ฉบับนี้เป็นล้วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางปั้นพิพิธ

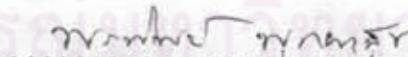
..... คณบดีปั้นพิพิธวิทยาลัย
(ค่าล่อมหาวิทยาลัยฯ ดร. ถาวร วัชรากานต์)

คณบดีปั้นพิพิธวิทยาลัยพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองค่าล่อมหาวิทยาลัยฯ ดร. ประดี ถุลละดิษฐ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองค่าล่อมหาวิทยาลัยฯ ดร. นวารธรรม พัฒนาเมธ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยค่าล่อมมหาวิทยาลัยฯ อุษณีพร ยิ่งโนโครคานต์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยค่าล่อมมหาวิทยาลัยฯ ดร. พริกิลย์ พุกมาลัย)

ประโยชน์ เลิศรัชวิชัย : ถ้อยคำที่ใช้เป็นส่วนในภาษาอ่อนแก่น (IDIOMATIC EXPRESSIONS IN THE KHON KAEN DIALECT) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.นราวรรณ พันธุ์เมธ และ ผศ.ดุษฎีพร ยามโนรุคตานันต์, 182 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาถ้อยคำที่ใช้เป็นส่วนในภาษาอ่อนแก่นในเชิงล้วนประกอบหน้าที่ภาษาและความหมายของถ้อยคำที่ใช้เป็นส่วนในภาษาอ่อนแก่น

ผลการวิเคราะห์ได้ว่า ถ้อยคำที่ใช้เป็นส่วนในภาษาอ่อนแก่นอาจจะมีสักษณะล้วนประกอบเป็นคำหรือกลุ่มคำได้ และเมื่อแบ่งประเภทของส่วนนี้แล้วนั้นคำที่ปรากฏในประโยคจะได้เป็น 5 ชนิด คือ ส่วนวนน้ำม ส่วนวนคุณภาพ ส่วนวนกริยา ส่วนวนกริยาบริเต็ษ และส่วนวนบอกเวลา ล้วนผลการวิเคราะห์ที่มาของส่วนนั้น พบว่าส่วนนี้เหล่านั้นมีมา 5 สักษณะ คือ ส่วนน้ำมจาก การเปรียบเทียบกับสิ่งแวดล้อม ส่วนน้ำมจากความเป็นอยู่ ส่วนน้ำมจากความเชื่อ ส่วนน้ำมจากประวัติศาสตร์ และส่วนน้ำมจากวรรณกรรม

ศูนย์วิทยาศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ภาควิชา ..... ภาษาไทย
สาขาวิชา ..... ภาษาไทย
ปีการศึกษา 2531

ลabenioชื่อนิสิต ๒๖๗
ลabenioชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ๒๖๘

PRAPAI LERSTEERAVIVAT : IDIOMATIC EXPRESSIONS IN THE KHON KAEN DIALECT. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. NAVAVAN BANDHUMEDHA, Ph.D. AND ASSIST. PROF. DUSDEPORN CHUMNIROKASANT, 182 PP.

This study investigates the components, functions, sources, and meaning of idiomatic expressions in the Khon Kaen dialect.

The study finds that these idiomatic expressions may be composed of words or phrases. When they occur in sentences, they may function as one word. They may be divided by their functions in a sentence into five types: noun expressions, adjectival expressions, verbal expressions, adverbial expressions and temporal expressions. It was found that these idiomatic expressions have five sources: figurative language pertaining to the environment, life style, beliefs, history and literary works.

ศูนย์วิทยทรรพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... ภาษาไทย
สาขาวิชา ..... ภาษาไทย
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่ออนันติต ..... *กานติ*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *นายสมบูรณ์* ๘๗๖๙

กิตติกรรมประกาศ

วิทยาดิทก์ฉบับมีล้ำเร็วคงได้เพราะ รองค่าล์ตราการบ์ คร.นวัตกรรม พื้นฐ เมรา และผู้ป่วยค่าล์ตราการบ์ ศุภสูพ ยานิโกรคคานต์ ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งได้ให้คำแนะนำ ความรู้ ความคิด ที่มีค่าอีก ตั้งแต่เริ่มนั่นจนกระทั่งล้ำเร็วโดยส่วนมาก ผู้รับข้อมูลสึกษากำชึ้ง ใน ความกรุณาของอาจารย์อย่างอีก สุขออกทราบของพร ะคุณเป็นอย่างลุ่งมา ณ โอกาสหนึ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ รองค่าล่อมรา沁าร์ ดร.ปราโม ถูลคงวนิชย์ และผู้ช่วยค่าล่อมรา沁าร์ ดร.พะกิพัย พุฒาลุย ที่ได้รับความไว้วางใจให้ดำเนินการต่อไป

ขอขอบคุณ คุณแม่ อาจารย์ประพิมพร เสิร์วิชัย อาจารย์วิรบุรพ์ มีหะหม
อาจารย์โภวิกัย บุณยะกาญจน์ และอาจารย์เบญจมาศ บุณยะกาญจน์ รวมทั้งพี่ ๆ น้อง ๆ และ
เพื่อน ๆ ทุกคนที่ได้ล้มเล่นนุนและให้ความป่วยเหลือค้านกำลังกาย กำลังใจ และกำลังทรัพย์ ตลอดมา
ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิสัยขอขอบคุณ คุณพ่อศักดิ์ ยิ่มานันต์ สำหรับความป่วยเหลือในการซื้อของ
และศูดทำรากปะเล่มให้ล้มภารณ์เป็นอย่างยิ่ง

สารบัญ

หน้า

บทศัพท์อังกฤษ-ไทย.....	๑
บทศัพท์อังกฤษ-ไทย.....	๒
กติกาธรรมประการค่า.....	๓

บทที่

1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	1
ขอบเขตของการวิจัย.....	1
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	2
วิธีดำเนินการวิจัย.....	2
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้.....	3
สังเคราะห์ไข้แทนเสียงในภาษาของตนแก่น.....	5
เครื่องหมายที่ใช้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้.....	10
2 สักษณะล้วนประกอบของถ้อยคำที่ใช้เป็นล้วนวนในภาษาของตนแก่น.....	11
1. ส้านวนที่มีสักษณะล้วนประกอบเป็นคำ.....	11
1.1 ส้านวนที่มีสักษณะเป็นคำเดียว.....	11
1.2 ส้านวนที่มีสักษณะเป็นคำประกอบ.....	13
1.3 ส้านวนที่มีสักษณะเป็นคำสี่ syllable.....	19
2. ส้านวนที่มีล้วนประกอบเป็นกลุ่มคำ.....	27
2.1 ส้านวนที่ประกอบด้วยคำ 2 คำ.....	27
2.2 ส้านวนที่ประกอบด้วยคำ 3 คำ.....	34
2.3 ส้านวนที่ประกอบด้วยคำ 4 คำ.....	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	2.4 ส่วนที่ประกอบด้วยคำ 5 คำ	60
	2.5 ส่วนที่ประกอบด้วยคำ 6 คำ	66
3.	หน้าที่ของถ้อยคำที่ใช้เป็นส่วนในภาษาอ่อนแก่น.....	68
	1. ส่วนนาม	68
	2. ส่วนคุณศัพท์	71
	3. ส่วนกริยา	72
	4. ส่วนกริยาไว้เด้ง	73
	5. ส่วนนับอကเวลา	74
	4. รูปของถ้อยคำที่ใช้เป็นส่วนในภาษาอ่อนแก่น.....	76
	1. ส่วนที่มาจากการเปรียบเทียบกับสิ่งแวดล้อม	76
	2. ส่วนที่มาจากการอธิบายความเป็นอยู่	83
	3. ส่วนที่มาจากการความเชื่อ	95
	4. ส่วนที่มาจากการประวัติค่าลีตร์	97
	5. ส่วนที่มาจากการธรรมชาติ	97
	5. สรุปและข้อเสนอแนะ	99
	บรรณานุกรม	104
	ภาคผนวก	107
	ประวัติผู้เขียน	182